

**Sairaanhoidajaopiskelijan ja potilaan välinen suhde käytännön
harjoittelussa – Kirjallisuuskatsaus potilaan näkökulmasta**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lahdensivu, hoitotyön koulutus

Kevät 2017

Minna Kardén-Lilja

Hoitotyön koulutus
Lahdensivu

Tekijä	Minna Kardén-Lilja	Vuosi 2017
Työn nimi	Sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välinen suhde käytännön harjoittelussa — Kirjallisuuskatsaus potilaan näkökulmasta	
Työn ohjaaja	Merja Vanhanen	

TIIVISTELMÄ

Sairaanhoitajaopinnoista noin kolmasosa koostuu käytännön harjoitteleista. Harjoitteluiden tarkoituksena on opettaa opiskelijalle käytännön taitoja ja auttaa häntä soveltamaan teoretietoa kliinisessä hoitotyössä. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitkä asiat vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen käytännön harjoittelussa potilaan näkökulmasta.

Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsauksen aineisto haettiin Medic-, Cinahl- ja Pubmed-tietokannoista, ja analysoitavan aineiston muodosti kuusi kansainvälisissä vertaisarvioituissa julkaisuissa ilmestynyttä artikkelia. Opinnäytetyöhön hyväksytyt aineisto analysoitiin sisällönanalyysin avulla.

Tulosten mukaan potilaiden kokemukset opiskelijoista olivat sekä positiivisia että negatiivisia. Tuloksista nousi esiin erityisesti potilaan tarve tunnistaa opiskelijan rooli, ohjaajan tärkeä merkitys potilaan turvallisuudentunteelle sekä potilaan ymmärrys opiskelijan oppimista kohtaan. Sairaanhoitajakoulutuksen käytännön harjoitteluja suunniteltaessa tulisi huomiota kiinnittää potilaan kohtaamiseen, vuorovaikutuksen harjoitteluun sekä siihen, että opiskelijalla olisi mahdollisuus harjoitella riittävästi klinisiä taitoja jo ennen harjoittelua.

Avainsanat Hoitotyön opiskelijat, hoitaja-potilassuhteet, hoitotyön harjoittelu

Sivut 37 sivua, joista liitteitä 9 sivua

Degree Programme in Nursing
Lahdensivu

Author	Minna Kardén-Lilja	Year 2017
Subject	Nursing Student-Patient Relations in Clinical Practice — A Literature Review from a Patient's Perspective	
Supervisor	Merja Vanhanen	

ABSTRACT

Clinical training accounts approximately one third of the degree programme in nursing. The purpose of clinical training is to promote students' practical skills as well as to teach students to apply theoretical knowledge into clinical practice. The purpose of this Bachelor's thesis was to find out the factors affecting the nursing student-patient relations during clinical practice from the perspective of a patient.

The study was conducted as a literature review. A literature search was made to Medic-, Cinahl- and PubMed databases. As a result, a total of six international peer-reviewed articles were accepted for the literature review. The articles accepted were analysed using content analysis.

According to the results, the experiences patients had on how they had been nursed by student nurses were both positive and negative. The results pointed out the patients' need to identify the nursing student, the role of the supervisor as a guarantee for a safe care and the patients' understanding towards students learning. It seems that the nursing students' education should emphasize the importance of patient encounters, communication skills and the possibility to strengthen the practical skills already prior the clinical training.

Keywords Students, nursing, student-patient relations, nurse-patient relations, clinical practice

Pages 37 pages including appendices 9 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SAIRAAHOITAJAOPINTOJEN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU	2
2.1	Harjoittelun tavoitteet	3
2.2	Harjoitteluun vaikuttavat tekijät.....	3
3	HOITOTYÖ.....	4
3.1	Potilaslähtöisyys.....	4
3.2	Vuorovaikutus hoitosuhteessa.....	5
3.3	Sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan suhde opiskelijan näkökulmasta.....	6
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	7
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	8
5.1	Kirjallisuuskatsaus	8
5.2	Sisäänottokriteerit.....	9
5.3	Käytetyt tietokannat	9
5.3.1	Medic.....	9
5.3.2	Cinahl.....	10
5.3.3	Pubmed.....	11
5.4	Tutkimusten luotettavuus.....	11
5.5	Sisällönanalyysi.....	12
6	TULOKSET	14
6.1	Kokemus opiskelijan kohtaamisesta	15
6.2	Positiivinen kokemus opiskelijasta.....	16
6.3	Negatiivinen kokemus opiskelijasta.....	17
6.4	Kokemus ohjaajan merkityksestä.....	18
6.5	Potilas osana oppimiskokemusta.....	19
6.6	Harjoitteluympäristön vaikutus	20
6.7	Potilaan kokemusten hyödynnettävyys sairaanhoitajakoulutuksessa	21
7	POHDINTA.....	21
7.1	Opinnäytetyön luotettavuus	22
	LÄHTEET.....	25

Liitteet

Liite 1	Opinnäytetyön tietokantahaut
Liite 2	Opinnäytetyöhön valitut artikkelit
Liite 3	Sisällönanalyysi

1 JOHDANTO

Sairaanhoitajaksi opiskeleminen on yhdistelmä teoriaa ja käytännön taitoja, ja opinnoista yli kolmasosa tapahtuu käytännön harjoitteluissa perus- ja erikoissairaanhoidossa. Harjoitteluissa opiskelija pyrkii yhdistämään teorian käytäntöön, ja muodostamaan vähitellen oman ammatillisen identiteettinsä. Sairaanhoitajaopiskelijan käytännön harjoitteluissa tapahtuvaan oppimiseen liittyy useita tekijöitä kuten harjoittelun ohjaaja, harjoittelu-ympäristö sekä ohjaava opettaja. Kuitenkin opiskelijan kehityksessä sairaanhoitajaksi keskeiseen rooliin nousee opiskelijan ja potilaan välinen suhde.

Hoitotyön tarkoituksena on toisen ihmisen auttaminen ja hyvän tuottaminen. Nykypäivän hoitotyö pyrkii potilaslähtöiseen toimintaan, jossa potilas on oman elämänsä asiantuntija. Hoitotyön tekeminen vaatii kliinisen osaamisen lisäksi hyviä vuorovaikutustaitoja, ja kyvyn huomioida toinen henkilö yksilönä. Käytännön harjoitteluissa potilas on osa sairaanhoitajaopiskelijan oppimiskokemusta. Tavoitteeksi muodostuu tällöin sairaanhoitajaopiskelijan, ohjaajan ja potilaan välinen yhteistyö, jonka päämääränä on sekä potilaan onnistunut hoito että opiskelijan oppiminen.

Tässä opinnäytetyössä perehdytään sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen opintojen käytännön harjoittelussa potilaan näkökulmasta. Tätä kautta lukija saa mahdollisuuden nähdä mitkä asiat potilaat kokevat merkityksellisinä ollessaan opiskelijan hoidettavana. Aihe opinnäytetyöhön muotoutui Hämeen ammattikorkeakoulun opettajan kanssa käydyn keskustelun pohjalta. Opiskelijan ja potilaan välinen suhde on olennainen osa käytännön harjoittelua. Kuitenkin suurin osa aiheeseen liittyvistä tutkimuksista käsittelee aihepiiriä opiskelijan näkökulmasta.

Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena. Työn alkuvaihe käsittelee sairaanhoitajaopintojen käytännön harjoittelua sekä potilaslähtöisen hoitotyön tekemistä. Seuraavassa osassa esitellään tutkimuskysymykset ja käydään läpi kirjallisuuskatsauksen toteutus sekä kerrotaan tulosten analysoinnista. Työn viimeisissä osissa tutustutaan analyysin myötä saatuihin tuloksiin ja niiden esiin nostattamiin ajatuksiin. Opinnäytetyössä saattavia tuloksia voidaan hyödyntää sairaanhoitajaopiskelijoiden käytännön harjoitteluja suunniteltaessa.

2 SAIRAANHOITAJAOPINTOJEN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU

Ammattikorkeakoulussa (AMK) suoritettavan sairaanhoitajatutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Tutkintoon sisältyvät osa-alueet ovat perus- ja ammattiopinnot, ammattitaitoa edistävä harjoittelu, opinnäytetyö sekä vapaasti valittavat opinnot. Valtioneuvoston asetuksen mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin tulee sisältyä vähintään 30 opintopistettä ammattitaitoa edistävää harjoittelua (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014 § 3.) Sairaanhoitajaopinnoissa ammattitaitoa edistävän harjoittelun osuus on vähintään 90 opintopistettä (Opetusministeriö 2006). Täten Suomessa toteutettava sairaanhoitajakoulutus noudattaa myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/55/EU sairaanhoitajalta vaadittavia klinisiä opintoja (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU).

Sairaanhoitajaopintojen kliniset harjoittelut suoritetaan ohjatusti joko perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa ennalta määritettyjen tavoitteiden mukaisesti. Ammattitaitoa edistävään harjoitteluun kuuluvista 90 opintopisteestä voi 15 opintopistettä olla koululla toteutettavia harjoittelutilanteita ja opinnäytetyön osuus on 15 opintopistettä. (Opetusministeriö 2006.)

Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) opetussuunnitelmassa sairaanhoitajaopinnot jakautuvat ydinosaamiseen (180 op) ja profiloivaan osaamiseen (30 op) (HAMK opetussuunnitelma). Opetussuunnitelmassa sairaanhoitajakoulutuksen ydinosaamiseen sisältyy 8 harjoittelua (Taulukko 1). Sisätautien ja kirurgian harjoitteluista suoritetaan toisesta 10 opintopisteen harjoittelu, ja tämän jälkeen vielä suorittamattomasta harjoittelusta 7,5 opintopisteen harjoittelu. (HAMK Sairaanhoitajakoulutus, opetussuunnitelma.)

Taulukko 1. HAMK sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelmaan kuuluvat käytännön harjoittelut.

Tunnus	Nimi	Laajuus (op)
SH0203	Harjoittelu hoitotyön auttamismenetelmät	5
SH0402/SH0601	Harjoittelu aikuisten hoitotyön perusteet sisätautien hoitotyössä/Harjoittelu sisätautien hoitotyö	10 / 7,5
SH0403/SH0602	Harjoittelu aikuisten hoitotyön perusteet kirurgisessa hoitotyössä/Harjoittelu kirurginen hoitotyö	10 / 7,5
SH0603	Harjoittelu mielenterveys- ja päihdetyö	7,5
SH0702	Harjoittelu terveyden edistämisen projektitoiminta	10
SH0802	Harjoittelu perheiden hoitotyö	10
SH0902	Harjoittelu ikääntyneiden hoitotyö	10
SH1101	Harjoittelu hoitotyön työelämätaidot	15

2.1 Harjoittelun tavoitteet

Sairaanhoitajaopintoihin kuuluvien ammattitaitoa edistävien harjoitteluiden tavoitteena on opettaa opiskelijaa soveltamaan teoretietoja kliinissä hoitotyössä ja opettaa hänelle käytännön taitoja (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012). Ohjattujen harjoittelujen avulla opiskelijalle muodostuu kokonais käsitys hoitotyöstä ja harjoittelujen kautta myös hänen ammatillinen identiteettinsä alkaa kehittyä. (Sulosaari 2010, 25–37). Harjoittelut myös yhdistävät työelämää ja ammattikorkeakouluja, jolloin voidaan varmistaa opintojen vastaavuus sekä riittävä laatu työelämän tarpeisiin (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012).

2.2 Harjoitteluun vaikuttavat tekijät

Sairaanhoitajaopiskelijan käytännön harjoittelussa tapahtuvaan oppimiseen vaikuttavat useat eri tekijät. Harjoittelut tapahtuvat erilaisissa terveydenhuollon työympäristöissä, joissa opiskelijan oppimiskokemuksen kannalta merkitystä on työntekijöiden välisillä keskinäisillä suhteilla, toimipaikassa toteutettavalla hoitotyöllä sekä työyhteisön johtamiskulttuurilla. Etenkin osaston ilmapiiri ja osastonhoitajan johtamistapa ovat tärkeitä vaikuttavia tekijöitä oppimisympäristön suhteen. Harjoittelupaikan toimintatavat sekä hoitotyön käytännöt antavat opiskelijalle mallia työelämästä ja vaikuttavat hänen tulevaan ammatilliseen tapaansa toimia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012; Saarikoski 2010, 12–24.)

Terveydenhuollon käytännön harjoittelussa opiskelijan ohjauksesta vastaa yleensä hänelle nimetty ohjaaja. Ohjaaja tukee opiskelijan ammatillista kasvua ja auttaa opiskelijaa harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä arvioinneissa. Ohjaajan ja opiskelijan välinen onnistunut suhde on tärkeä ohjatun harjoittelun onnistumisen kannalta. Hyvässä ohjaussuhteessa ohjaajan ja opiskelijan välillä vallitsee luottamus ja opiskelija saa ohjaajaltaan ja harjoittelupaikaltaan yksilöllistä tukea ja arvostusta. Onnistuneessa ohjatussa harjoittelussa ohjaaja osaa opastaa opiskelijaa teorian ja käytännön yhteensovittamisessa. Harjoittelun ohjaajalla on merkitystä myös opiskelijan motivaation kannalta. Ohjaaja kykenee ammattitaidollaan, rohkaisullaan ja kannustuksellaan lisäämään opiskelijan motivaatiota ja ohjaussuhteen toimivuutta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012; Sulosaari 2010, 25–37.)

Harjoittelua ohjaavan opettajan tehtävä on tukea opiskelijan oppimisprosessia ja varmistaa opiskelijan mahdollisuus harjoitella näyttöön perustuva hoitotyötä sopivassa harjoittelupaikassa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012). Ohjaavan opettajan tehtävään kuuluu myös varmistaa, että opiskelijan teoreettiset tiedot ovat ennen harjoittelun alkua riittävällä tasolla (Heinonen 2003). Harjoittelua ohjaavan opettajan merkitys ja rooli käytännön harjoittelussa on yleensä pienempi, jos opiskelijan harjoittelu on sujunut ilman ongelmia ja oppiminen on sujunut tavoitteiden mukaisesti. Opiskelijan ja harjoittelupaikan tai ohjaajan välisissä ongelmatilanteissa

voidaan tarvita myös opettajan osallistumista ongelmien ratkaisuun. (Lakanmaa 2010, 52—62.) Opettajan rooliin harjoitteluissa kuuluu myös antaa pedagogista asiantuntijuutta harjoittelupaikan henkilökunnalle sekä yhdessä harjoittelupaikan ohjaajan kanssa huolehtia ohjauksesta ja harjoitteluun asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. (Heinonen 2003).

3 HOITOTYÖ

Hoitotyö on inhimillistä toimintaa, jossa hoitaja pyrkii toimimaan toisen ihmisen hyväksi. Ammatillisessa hoitotyössä tekijöinä toimivat koulutetut hoitotyöntekijät. Hoitotyöntekijän ja potilaan välinen suhde on tasa-arvoinen ja hoitajan tulee huomioida potilaan tarpeet, odotukset ja ajatukset. (Haho 2006, 157—170; Heinonen 2003.) Hoitotyöntekijä pyrkii työllään auttamaan potilasta, jotta tämä saavuttaisi ja pystyisi ylläpitämään omaa terveyshyvänsä. Jokaisen oma terveyshyvä on kuitenkin riippuvaista henkilön omista arvoista, tiedoista ja kokemuksista. (Leino-Kilpi & Välimäki 2012, 24.)

Hoitotyöntekijän ja potilaan itsensä näkemykset siitä, mikä on potilaan hyvä, voivat erota toisistaan aiheuttaen ristiriitatilanteita. Hoitotyössä hoitaja tulkitsee potilaan antamia merkityksiä ammattiin perustuvien tietojensa ja kokemuksensa pohjalta. Hoitotyöntekijät tekevät päätöksensä tietoisesti käyttäen niiden tukena lakeja ja asetuksia, eettisiä ohjeita sekä toimintaperiaatteita ja aikaisempia kokemuksia. (Haho 2006, 157—170.)

3.1 Potilaslähtöisyys

Potilaslähtöisyys on yleisesti käytetty käsite, jolta kuitenkin puuttuu täsmällinen määritelmä. Potilaslähtöisyyden (patient-centered) sijaan tutkimuksissa voidaan puhua myös ihmislähtöisyydestä (person-centered). Siinä huomio pyritään kohdistamaan ihmiseen ja hänen tarpeisiinsa kokonaisuutena, eikä ainoastaan hänen lääketieteellisiin tarpeisiinsa. Ihmislähtöisessä hoidossa selvitetään yksilön arvot ja mieltymykset. Tällöin ne ohjaavat hänen terveydenhoitoaan, ja tukevat yksilöllisiä tavoitteita henkilön terveyden ja elämän suhteen. Ihmislähtöinen hoito voidaan saavuttaa yksilön itsensä, hänelle tärkeiden muiden henkilöiden ja kaikkien hoitoon osallistuvien tahojen tehokkaalla yhteistyöllä. (The American Geriatrics Society Expert Panel on Person-Centered Care 2016.)

Tutkimus syöpää sairastavien potilaiden keskuudessa osoitti potilaiden näkökulmasta kolme potilaslähtöiseen hoitoon liittyvää teemaa. Teemoista yksi oli voimaannuttaminen, jolla tarkoitettiin potilaan tunnetta siitä, että häntä kunnioitetaan, arvostetaan, kuunnellaan ja annetaan tietoa rehellisesti. Toisena teemana oli yhteinen sairauden hoidosta päättäminen, joka

tarkoitti keskustelua hoidosta, kuitenkin lääkärin tehdessä lopullisen hoitopäätöksen. Viimeisenä teemana oli kumppanuus hoitotyössä. (Kvåle & Bondevik 2007.)

Suomessa potilaan asema ja oikeudet terveyden- ja sairaanhoidossa ovat määritetty myös laissa. Jokaisella potilaalla on oikeus parhaaseen mahdolliseen hoitoon. Potilaan hoidossa on otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon hänen yksilölliset tarpeensa, kuten esimerkiksi potilaan kulttuuri sekä vakaumus. Potilaan tulee myöskin saada ymmärrettävää tietoa omasta terveydentilastaan, hoidostaan sekä hoitovaihtoehdoista. Potilaan hoidon tulee tapahtua yhteisymmärryksessä hänen kanssaan kunnioittaen potilaan itsemääräämisoikeutta. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785.)

Lakien ohella hoitotyötä ohjaavat eettiset periaatteet. Eettisesti hyväksyttävässä hoidossa tärkeimpiä asioita ovat potilaan itsenäisyys ja itsemääräämisoikeus. Hoitohenkilökunnan tulee arvostaa potilaan tekemiä päätöksiä, vaikka he eivät olisi niistä samaa mieltä potilaan kanssa. Kuten jo yllä mainitussa laissa potilaan asemasta ja oikeuksista määritetään, tulee potilaan saada päätöksiensä tekemiseen tarvittava tieto ymmärrettävässä muodossa. Tämän lisäksi hoitohenkilökunnan tulee varmistaa, että potilas kykenee käsittelemään saamansa tiedon. Hoitaja voi kysymysten avulla varmistaa potilaan ymmärryksen asiasta, sekä kysymällä tämän mielipidettä ottaa huomioon potilaan oman kannan käsiteltävään asiaan. Potilaan osallistumista omaan hoitoonsa voidaan lisätä tarjoamalla hänelle selkeissä tilanteissa vaihtoehtoja, jolloin hänellä on mahdollisuus tehdä omaa tilannettaan koskevia valintoja. (Leino-Kilpi & Välimäki 2012, 137–145.)

3.2 Vuorovaikutus hoitosuhteessa

Yksi tärkeä sairaanhoitajan ammattitaidon osa-alueista on vuorovaikutus. Sairanhoitaja on työssään vuorovaikutuksessa sekä työympäristönsä muiden työntekijöiden että potilaiden kanssa. Potilasta hoitaessaan hoitajan tulee onnistuneen vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi kyetä tunnistamaan vuorovaikutuksen kaksisuuntaisuus sekä ymmärtää omia tunteitaan ja toimintaansa. (Heinonen 2003.) Hoitotyössä vuorovaikutus on tavoitteellista, ja tämän onnistumiseksi hoitajan tulee kyetä huomioimaan sekä sanallista, että sanatonta viestintää. Sanatonta viestintää ovat esimerkiksi liikkeet, eleet, äänensävy, hiljaisuus ja kosketus. Onnistunutta vuorovaikutusta edesauttaa myös hoitajan kyky olla läsnä ja eläytyä potilaan tunteuksiin. (Mäkisalo-Ropponen 2012, 167–181.)

Sairaalassa osastohoidossa olevan potilaan ja häntä hoitavien hoitajien välinen vuorovaikutus tapahtuu yleensä käytännön hoitotilanteissa. Tutkimuksessa on voitu osoittaa potilaan ja hoitajien väliseen vuorovaikutukseen vaikuttavia seikkoja olevan hoitoprosessin vaihe, hoitotoimenpide, osaston toiminnon rutiinit, vuorovaikutuksen paikka, potilaan vointi ja läsnä olevien henkilöiden määrä ja rooli. Hoitotyötä tehdessään hoitajat

kykenevät keskittymään vuorovaikutukseen potilaan kanssa paremmin, jos heillä on selkeä rutiini ja kokemus tekemästään hoitotoimenpiteestä. (Mikkola 2006, 101.)

Mikkola luokitteli tutkimuksessaan myös potilaan ja hoitajan välisen vuorovaikutuksen sisältöjä. Hän jakoi sisällöt kuuteen eri kategoriaan koskien tilanteita, joissa keskustelemassa olivat potilas ja hoitaja tai useampia hoitajia. Kategoriat olivat oireista ja voinnista puhuminen, toiminnan ohjaus, hoidosta keskusteleminen, konkreettisten ongelmien ratkaiseminen, faattinen viestintä, jolla tutkimuksessa tarkoitettiin jokapäiväisiä keskustelunaiheita, sekä tunteiden ilmaiseminen ja mielentilasta puhuminen. Vuorovaikutustilanteiden sisältöön vaikutti myös lääkärin läsnäolo. Tällöin tilanteet käsittelivät potilaan oireita ja vointia, diagnoosia sekä hoitoa ja jatko-
hoitoa. (Mikkola 2006, 106.)

Hoitajan ja potilaan väliseen viestintään vaikuttaa myös potilaan sairaus ja osastoympäristö. JBI:n suosituksessa sairaanhoitajien ja aikuisten syöpäpotilaiden välisestä tehokkaasta viestinnästä suositellaan hoitajia käyttämään tiedon jakamista potilaalle keinona hoitajan ja potilaan välisen yhteyden muodostumiseksi. Hoitajien tulee myös rohkaista potilaista esittämään kysymyksiä ja osallistumaan omaan hoitoonsa. Olennaista on myös havaita potilaan tahto siitä, kenen kanssa hän haluaa huolistaan ja tunteistaan keskustella. Myös osaston toimintakulttuurilla ja johtajuudella on merkitystä onnistuneen vuorovaikutuksen muodostamisessa. Hoitajilla tulee olla riittävästi aikaa potilaan hoitamiseen ja häntä tulee kannustaa ihmisen kokonaisvaltaiseen huomioimiseen pelkän kliinisen tekemisen sijasta. Hoitajien vuorovaikutustaitoja ja kykyä lukea potilaan antamia vihteitä voidaan parantaa muun muassa koulutuksella. (Joanna Briggs Institute 2011.)

Ihmisten väliseen vuorovaikutussuhteeseen voi liittyä vallankäyttöä. Hoitotyöntekijällä on asiantuntijuuteensa ja auttajan rooliinsa perustuvaa valtaa, ja jokainen hoitaja vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, miten hän tätä valtaa käyttää. Tasavertaisessa vuorovaikutussuhteessa hoitaja ymmärtää roolinsa ammatillisena asiantuntijana ja potilaan roolin oman elämänsä asiantuntijana. (Mäkisalo-Ropponen 2012, 167–181.)

3.3 Sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan suhde opiskelijan näkökulmasta

Suomalaisessa tutkimuksessa määritettiin opiskelijan ja potilaan välisen suhteen olevan joko mekanistinen (mechanistic, MR), auktoritatiivinen (authoritative, AR) tai helpottava (facilitative, FR). Mekanistisessa suhteessa pääpaino on opiskelijan oppimisessa. Auktoritatiivisessa suhteessa opiskelija pyrkii määrittämään sen, mikä on potilaan hyvä. Helpottavassa suhteessa opiskelija ja potilas yhdessä pyrkivät löytämään sekä opiskelijan että potilaan hyvän. (Suikkala & Leino-Kilpi 2005.)

Tutkittaessa opiskelijoiden näkökulmaa opiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen, suurin osa opiskelijoista kokee suhteensa potilaaseen auktoritatiivisena tai helpottavana. Tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välistä helpottavaa suhdetta ennusti opiskelijan vanhempi ikä. Auktoritaarinen suhde potilaaseen oli tyypillisempää opintojen loppuvaiheessa olevilla opiskelijoilla, jotka saivat tukea myös muilta henkilöiltä kuin ohjaajiltaan. Opiskelijoilla, joiden suhde potilaaseen oli joko helpottava tai auktoritatiivinen, oli myös positiivisempi näkemys potilaan terveyden parantumiseen ja potilaiden itsehoitoon. (Suikkala 2008b.)

Rudolfssonin ja Berggrenin tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijan tuntema myötätunto potilasta kohtaan auttoi opiskelijaa ymmärtämään potilasta ihmisenä. Tällöin opiskelija pystyi havaitsemaan potilaan kärsimyksen ja toimimaan tämän hyväksi parhaalla mahdollisella tavalla. Opiskelijan suhteeseen potilaaseen vaikuttaa myös harjoittelupaikassa työskentelevien valmiiden sairaanhoitajien antama roolimalli. Epäeettisesti ja potilaiden hoidontarvetta väheksyvät sairaanhoitajat antavat vääräläisen toimintamallin potilaan hoitoon. Tämä johtaa potilaskeskeisen hoitotyön vähenemiseen ja hierarkkiseen systeemiin, jossa potilas ei ole enää oman hoitonsa asiantuntija. Myöskin opiskelijan pyrkimys välttää haavoittuvuutta ja potilaiden herättämiä hankalia tunteita, johtaa epäonnistuneeseen suhteeseen opiskelijan ja potilaan välillä. (Rudolfsson & Berggren 2012).

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää sairaanhoitajaopiskelijoiden käytännön harjoitteluissa tekemästä hoitotyöstä kokemuksia potilaan näkökulmasta. Kirjallisuuskatsaus tehtiin käyttäen uusinta näyttöön perustuvaa tietoa hoitotieteiden alalta. Opinnäytetyön tietoja voidaan käyttää hyväksi oppilaitosten suunnitellessa sairaanhoitajaopiskelijoiden käytännön harjoitteluja ja niiden tavoitteita.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

- Mitkä asiat potilaan näkökulmasta vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan suhteeseen sairaanhoitajaopintojen käytännön harjoittelussa?
- Mitä potilaan kokemuksia sairaanhoitajaopiskelijoista käytännön harjoitteluissa voitaisiin hyödyntää sairaanhoitajakoulutuksessa?

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö toteutettiin tekemällä kirjallisuuskatsaus tutkimuksen koh- teeksi valitusta aiheesta. Kirjallisuuskatsauksen avulla voitiin etsiä luotet- tavaa tieteellistä tietoa potilaiden näkökulmasta. Hämeen ammattikorkea- koulun opiskelijat eivät opinnäytetöissään voi kerätä tutkimusaineistoja suoraan potilailta, joten potilasnäkökulman toteutuminen ei olisi onnistu- nut muulla tutkimustavalla. Kirjallisuuskatsaus pyrittiin tekemään noudat- taen systemaattisen kirjallisuuskatsauksen piirteitä.

5.1 Kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen tekemisessä käytettiin hyväksi tässä osiossa kuvattavia systemaattisen kirjallisuuskatsauksen toimintatapoja. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on tutkimusmenetelmä, jonka avulla kootaan yhteen tieteellistä tietoa tutkittavasta aihepiiristä jo aiemmin teh- dyistä tutkimuksista. Menetelmän avulla pyritään tutkimusten tietoa sy- ventämään ja tekemään johtopäätöksiä, joiden avulla tutkimusten tieto on yleistettävissä muodossa. (Pölkki, Kanste, Elo, Kääriäinen & Kyngäs 2012; Tuomi & Sarajärvi 2002, 120.)

Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen olennaisia piirteitä on katsauksessa tehdyn työn läpinäkyvyys ja toistettavuus. Katsausta tehdessä tulee kiin- nittää huomiota myös tehdyn katsauksen luotettavuuteen. Systemaatti- seen kirjallisuuskatsaukseen mukaan valittujen artikkeleiden tulee olla laa- dukkaita ja hyvätasoisia. Tutkimustiedon mukaan systemaattisten kirjalli- suuskatsausten puutteet liittyvät juuri tutkimusten laadunarviointiin, ana- lysointiin ja luotettavuuteen. (Pölkki ym. 2012.)

Kirjallisuuskatsauksen pohjan muodostaa tiedonhaku, jota varten määrite- tään tiedontarpeen käyttötarkoitus sekä valitaan siihen sopivat tietoläh- teet. Tiedonhakua varten päätetään hakutermit, joita voidaan yhdistää ha- kulausekkeiksi. Hakutermejä voidaan myös katkaista ja hakuihin lisätä ra- joituksia. Tiedonhakuprosessin luotettavuutta parantaa asiantuntijan apu sen suorittamisessa. (Tähtinen 2007.)

Jo ennen tiedonhakua tulee määrittää sisäänottokriteerit, joiden perus- teella tutkimukset valitaan mukaan kirjallisuuskatsaukseen. Hakujen tulok- sina saadut viitteet käydään läpi otsikon ja abstraktin tasolla, ja tämän pe- rusteella hylätään tutkimuksen kannalta epäolennaiset tiedonlähteet. Kir- jallisuuskatsauksen laatua parantaa, jos katsaukseen mukaan otettavia tutkimuksia on ollut valitsemassa kaksi itsenäistä tutkijaa. Tämä vähentää virheiden mahdollisuutta. (Pudas-Tähkä & Axelin 2007.)

5.2 Sisäänottokriteerit

Kirjallisuuskatsauksessa analysoitavien tekstien valitsemiseksi määritettiin sisäänottokriteerit. Opinnäytetyön kirjallisuuskatsaukseen valittujen tekstien tuli olla julkaisutyyppiltään artikkeleita. Mukaan valitun artikkelin tuli olla julkaistu tieteellisessä hoitotieteen alan julkaisussa. Artikkelin tuli olla joko suomen- tai englanninkielinen ja siitä tuli löytyä ilmainen koko tekstin käsittävä (Full text) versio tietokannasta, HAMK:n kaukolainapalvelun kautta tai hakemalla internetin hakukoneella.

Opinnäytetyöhön mukaan valitun artikkelin pääaiheena tuli olla sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välinen suhde potilaan näkökulmasta. Artikkelit, jotka käsittelivät aihepiiriä useammasta eri näkökulmasta, otettiin mukaan opinnäytetyöhön, jos artikkelista saatiin selkeästi eroteltua potilaan näkökulma. Artikkelit, jotka käsittelivät valmiin sairaanhoitajan ja potilaan välistä suhdetta jätettiin pois kirjallisuuskatsauksesta.

Hakujen tuloksena saadut viitteet käytiin ensin läpi otsikkotasolla ja kirjallisuuskatsauksen aihepiiriin kuulumattomat artikkelit hylättiin pois otsikon perusteella. Jäljelle jääneistä artikkeleista luettiin abstrakti, tai jos sitä ei ollut tietokannasta saatavilla, kokotekstiartikkelin johdanto. Jos abstraktin tai johdannon perusteella voitiin olettaa artikkelin vastaavan opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, luettiin artikkeli kokonaan läpi. Muussa tapauksessa artikkeli hylättiin kirjallisuuskatsauksesta. Lopullinen päätös artikkelin mukaan ottamisesta tai hylkäämisestä tehtiin koko artikkelin lukemisen jälkeen.

5.3 Käytetyt tietokannat

Opinnäytetyötä varten artikkeleita etsittiin kolmesta tietokannasta (Liite 1). Medic on tietokanta, josta voi hakea viitteitä suomalaisista lääke- ja hoitotieteellisistä artikkeleista, kirjoista, väitöskirjoista, opinnäytetöistä ja tutkimuslaitosten raporteista. Cinahl on kansainvälinen hoitotieteen ja hoitotyön viitetietokanta, josta löytyy sekä viitteitä että kokotekstin sisältäviä artikkeleita. Pubmed on kansainvälinen tietokanta, joka sisältää viitteitä ja kokotekstiartikkeleita pääsääntöisesti lääketieteen ja biotieteen alan lehdistä ja kirjoista mutta myös hoitotieteen alan julkaisuja.

5.3.1 Medic

Medic-tietokannassa haku suoritettiin 2.4.2017 käyttäen tietokannan MeSH (Medical Subject Headings) asiasanoja. Opinnäytetyötä varten käytettiin seuraavia hakusanojen yhdistelmiä: "hoitotyön opiskelijat" AND "hoitaja-potilassuhteet". Medicissä käytetyistä asiasanoista ei löytynyt hakusanaa "opiskelija-potilassuhteet". Myöskään sanayhdistelmät "potilaan

asenne” tai ”potilaan näkökulma” eivät olleet tietokannan käyttämissä hakusanayhdistelmissä. Myöskään kyseiset termit ilman potilas-sanaa eivät tuoneet testattuihin hakuihin lisäarvoa.

Medicin haku rajattiin koskemaan vuosia 2007-2017 ja tehtiin asiasanayhdistelmällä ”hoitotyön opiskelijat” AND ”hoitaja-potilassuhteet”. Haku tuotti 8 osumaa. Näistä seitsemän hylättiin otsikon ja yksi julkaisutyyppin perusteella.

5.3.2 Cinahl

Haut Cinahl-tietokannassa suoritettiin 2.4.2017 käyttäen Cinahlissa käytössä olevia Mesh-asiasanoja. Hakuja varten määritettiin sanojen olevan ”Major Concept”, jolloin hakusanat ovat haun tuloksena olevien artikkelien pääaiheita (Major Subject, MM). Hakusanan perässä oleva +-merkki laajentaa haun (Explode) koskemaan myös tämän hakusanan alaotsikoina käytettäviä hakutermejä. Haut rajattiin koskemaan vuosia 2007-2017.

Ensimmäinen haku suoritettiin hakusanayhdistelmällä MM ”Students, Nursing+” AND MM ”Student-Patient Relations”. Haun tuloksena oli 153 viitettä. Viitteistä 146 hylättiin otsikon perusteella. Yksi viitteistä hylättiin kokotekstiartikkelin ollessa saatavilla ainoastaan persiänkielillä. Kaksi artikkelia hylättiin kokotekstin perusteella. Toinen kokotekstin perusteella hylätyistä artikkeleista käsitteli potilaiden suorittamaa opiskelijoiden vuorovaikutustaitojen arviointia. Varsinainen tutkimus oli kuitenkin tehty opiskelijoiden näkökulmasta eikä tutkimuksessa analysoitu potilaiden antamia arviointeja. Toisessa kokotekstin perusteella hylätyssä artikkelissa pyrittiin suunnittelemaan työkalua mielenterveyden harjoittelua tekevien sairaanhoitajaopiskelijoiden arviointia varten. Suunnittelussa huomioitiin myös potilaiden näkökulma. Artikkelia ei kuitenkaan vastannut opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Mukaan opinnäytetyöhön otettiin 4 artikkelia.

Toisessa haussa käytettiin hakusanayhdistelmää MM ”Students, nursing+” AND MM ”Nurse-Patient Relations”. Haun tuloksena oli 68 viitettä, joista 66 hylättiin otsikon perusteella. Yksi artikkeleista hylättiin abstraktin perusteella. Abstraktista selvisi artikkelin käsittelevän opiskelijoiden opetusta kirjallisuudesta löydetyistä potilaskokemuksista. Yksi artikkeli hylättiin kokotekstin perusteella. Artikkelin tulokset käsittelivät sekä opiskelijoiden, valmistuneiden, mentoreiden ja potilaiden näkökulmia ja potilaiden näkökulma ei erottunut riittävästi tätä opinnäytetyötä varten.

Aiemmin tehtyjen hakujen tuloksina saaduista useista viitteistä erottui yhtenä käytettynä pääaiheena ”Patient Attitudes”. Jotta opinnäytetyötä varten löydettäisiin mahdollisimman kattavasti aihepiiristä tehdyt artikkelit, Cinahlisiin tehtiin vielä yksi haku käyttäen hakusanayhdistelmää MM”Students, Nursing+” AND ”Patient Attitudes”. Haun tuloksena oli 15 viitettä. Näistä 9 hylättiin otsikon perusteella, 4 duplikaatteina ja yksi julkaisutyyppin perusteella. Mukaan opinnäytetyöhön otettiin yksi artikkeli.

5.3.3 Pubmed

Haku Pubmed-tietokannassa suoritettiin 3.4.2017. Yksityiskohtaisessa (Advanced) haussa käytettiin vastaavia Mesh-asiasanoja kuin Cinahl-tietokannassa, mikäli tämä oli mahdollista. Pubmedin Mesh-asiasanoista ei löytynyt "student-patient relations" tai "patient attitudes" sanayhdistelmiä. Pubmedin yksityiskohtaisen haun index-listassa käytettyjä sanayhdistelmiä olivat "student-patient relationships" tai "student-patient relationship". Myöskään index-listasta ei löytynyt "patient attitudes" sanayhdistelmää. Tätä kuitenkin käytettiin viimeisessä haussa Cinahlin kanssa rinnakkaisten hakujen muodostamiseksi. Haut rajattiin vuosiin 2007-2017.

Opinnäytetyötä varten suoritettiin kolme hakua. Ensimmäinen haku tehtiin hakusanojen yhdistelmällä "Students, nursing"[Mesh] AND "student-patient relationships" or "student-patient relationship". Vuosiin 2007-2017 rajattu haku tuotti neljä viitettä. Näistä kaksi oli hyväksytty mukaan opinnäytetyöhön Cinahl-tietokantaan tehdyssä haussa ja näin ollen hylättiin duplikaatteina. Kaksi viitteistä hylättiin otsikon perusteella.

Toinen haku suoritettiin hakusanojen yhdistelmällä "Students, nursing"[Mesh] AND "nurse-patient relations"[Mesh]. Haun rajausta vuosiin 2007-2017 tuotti 452 viitettä. Viitteistä hylättiin 446 otsikon perusteella ja 2 viitettä oli duplikaatteja Cinahl-tietokantaan tehdyssä haussa mukaan hyväksytyille artikkeleille. Viitteistä kolme hylättiin abstraktin lukemisen jälkeen. Yksi hylätyistä artikkeleista käsitteli aihepiiriä miten potilaita voitaisiin hyödyntää opiskelijoiden arvioinnissa mutta artikkelista puuttui opinnäytetyön tutkimuskysymyksissä haluttu potilaan näkökulma. Toinen hylätyistä tutkimuksista käsitteli potilaiden kertomia kokemuksia opiskelijan näkökulmasta. Kolmannessa opinnäytetyöstä hylätyssä tutkimuksessa ei käsitelty sairaanhoitajaopiskelijan vaan valmistuneen sairaanhoitajan ja potilaan välistä suhdetta. Opinnäytetyöhön mukaan valittiin yksi artikkeli.

Viimeinen haku tehtiin hakusanayhdistelmällä "Students, nursing"[Mesh] AND "patient attitudes", jolloin jälkimmäinen lainattu fraasi kohdistui kaikkiin viitteiden kenttiin ja teksteihin. Haun tuloksena oli yksi artikkeli, joka oli hyväksytty mukaan opinnäytetyöhön jo Cinahliin tehdyssä haussa.

5.4 Tutkimusten luotettavuus

Tietokantahakujen perusteella opinnäytetyöhön valittiin mukaan kuusi artikkelia. (Taulukko 2). Artikkeleille annettiin sisällönanalyysia varten tunnustenumero, jota käytetään opinnäytetyössä kyseisen artikkelin kuvaajana.

Taulukko 2. Opinnäytetyöhön mukaan valitut artikkelit.

Tekijät	Artikkeli	Tunniste
Eskilsson, C., Carlsson, G., Ekebergh, M. & Hörberg, U.	The experiences of patients receiving care from nursing students at a Dedicated Education Unit: A phenomenological study	1
Moore, G., Lidster, N., Boyd, K., Archer, T., Kates, N. & Stobbe, K.	Presence with purpose: attitudes of people with developmental disability towards health care students	2
Mukumbang, F.C. & Adejumo, O.	Patients' experiences of being nursed by student nurses at a teaching hospital	3
Suikkala, A., Leino-Kilpi, H. & Katajisto, J.	Factors related to the nursing student-patient relationship: the patients' perspective	4
Stockhausen, L. J.	The patient as experience broker in clinical learning	5
Suikkala, A., Leino-Kilpi H. & Katajisto J.	Nursing student-patient relationships: a descriptive study of students' and patients' views	6

Kuten aiemmin todettiin, kirjallisuuskatsauksen laatuun vaikuttaa siihen mukaan valittujen artikkeleiden luotettavuus. Tähän tutkimukseen valitut artikkelit olivat kaikki julkaistu tieteellisissä vertaisarvioituissa julkaisuissa. Yksi artikkeleista (3) oli julkaistu Etelä-Afrikkalaisessa julkaisussa, jolla ei ole määritettyä vaikuttavuuskerrointa (Impact Factor, IF). Tästä voidaan päätellä lehden painoarvon olevan alalla vähäisempi.

Kaikissa opinnäytetyöhön valituissa tutkimuksissa oli kuvattu niihin valittu aineisto, tutkimustapa ja tulosten analyysi. Tutkimusten suunnitelmat olivat eettisten komiteoiden hyväksymiä ja tutkimuksiin osallistujille oli annettu tietoa kyseisestä tutkimuksesta ja siihen osallistumisen vapaaehtoisuudesta. Tutkimuksissa käsiteltiin saatujen tulosten luotettavuutta ja tutkimuksiin liittyviä rajoituksia. Statistista analyysia käyttäneissä tutkimuksissa (4 ja 6) oli arvioitu käytetyn instrumentin luotettavuutta ja todettu sen vaativan vielä lisätestausta. Yhtä tutkimusta lukuun ottamatta (3) tutkimuksissa oli huomioitu myös jatkotutkimusehdotuksia.

5.5 Sisällönanalyysi

Laadullisen tutkimuksen aineistoa analysoitaessa perusanalyysimenetelmä on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysin avulla tutkittavaa aineistoa voidaan kuvata systemaattisesti ja objektiivisesti ja saadaan tieto järjestetyksi johtopäätösten tekemistä varten. Aineiston analyysin tarkoituksena on hajanaisen aineiston yhdistäminen selkeäksi ja yhtenäiseksi tiedoksi. (Tuomi & Sarajarvi 2002, 93–121.)

Tämän opinnäytetyön tuloksia varten valitut artikkelit analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Aineiston analyysia varten siitä määritetään ennen analyysin aloittamista analyysiyksikkö, joka voi olla esimer-

kiksi yksittäinen sana, lauseen osa, lause tai useita lauseita sisältävä ajatuskokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93—121.) Tässä opinnäytetyössä analyysiyksikkönä oli lauseen osa tai kokonainen lause.

Sisällönanalyysia varten opinnäytetyöhön mukaan valitut artikkelit luettiin läpi useita kertoja. Näin tutkimuksien sisällöstä saatiin muodostettua kokonaiskuva ja artikkeleiden teksti tuli tutuksi. Mukaan valituista artikkeleista muodostettiin taulukko, josta ilmenee tutkimuksen tekijät, vuosi, maa, tutkimuksen otsikko, tutkimuksen tarkoitus, tutkimusmenetelmät ja keskeiset tulokset (Liite 2). Taulukkoon lisättiin myös jo aiemmin sisällönanalyysia varten tutkimuksille annetut tunnistenumerot.

Tutkimuksista poimittiin englanninkieliset alkuperäisilmaukset erilliseen Word-tiedostoon. Alkuperäisilmaukset pyrittiin löytämään etsimällä vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Word-tiedostossa löydetty ilmaukset numeroitiin opinnäytetyössä artikkeleille määrätyillä tunnistenumeroilla, jotta kukin ilmaisu oli liitettävissä kyseiseen artikkeliin.

Aineistolähtöinen laadullinen sisällönanalyysi voidaan jakaa tyyppisesti kolmeen vaiheeseen, joita ovat aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen (Tuomi & Sarajärvi 2002, 91—121). Pelkistämässä aineiston alkuperäisilmauksille pyritään löytämään niitä kuvaava pelkistetty ilmaus (Taulukko 3).

Taulukko 3. Esimerkki aineiston pelkistämisestä.

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys
some patients attested to recognising student nurses through self-introduction (3)	Opiskelijan esittäytyminen
students should begin interactions by introducing themselves (2)	Esittäytyminen
students taking the initiative to present themselves (1)	Opiskelijan esittäytyminen
identification badges also serve as a means by which some of the patients identify the student nurses (3)	Tunnistaminen nimikyltistä
“I could tell she was a nursing student because she was searing scrubs with a [institution] patch.” (2)	Tunnistaminen vaate- tuksesta
some of the patients in the teaching hospital recognise the nursing students by way of their dressing (3)	Tunnistaminen pukeutumisesta
“don’t have so much experience like the professional nurse” (3)	Tunnistaminen suorituksen perusteella
others identify them by the types of services that they offer to the patients (3)	Tunnistaminen suoritettujen toimenpiteiden perusteella
the patient taking the initiative themselves by asking questions and finding out more about the situation (1)	Potilaan tiedustelu tilanteesta
should the student nurse of the care provider fail to introduce themselves, he would ask them for a self-introduction (3)	Pyydetty esittäytyminen
three patients failed to identify student nurses who provided nursing care to them (3)	Tunnistamisen epäonnistuminen

Aineiston ryhmittelyssä alkuperäisilmaisuista pyritään löytämään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samankaltaiset käsitteet yhdistetään tämän jälkeen alaluokiksi ja tästä edelleen yläluokiksi, joille annetaan luokkaa kuvaava nimi. (Taulukko 4.) Luokittelun avulla aineistoa saadaan edelleen tiivistettyä ja edettyä kohti yleensä viimeistä vaihetta eli teoreettisten käsitteiden luomista. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 91–121.)

Taulukko 4. Esimerkki luokittelusta.

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
Opiskelijan esittäytyminen	Suullinen esittäytyminen	Kokemus opiskelijan kohtaamisesta
Esittäytyminen		
Opiskelijan esittäytyminen	Ulkoiset tuntomerkit	
Tunnistaminen nimikyltistä		
Tunnistaminen vaate- tuksesta		
Tunnistaminen pukeutumisesta	Suorituksesta tunnistaminen	
Tunnistaminen suorituksen perusteella		
Tunnistaminen suoritettujen toimenpiteiden perusteella	Potilaan aloitteellisuus	
Potilaan tiedustelu tilanteesta		
Pyydetty esittäytyminen	Tunnistamisen epäonnistuminen	
Tunnistamisen epäonnistuminen		

Abstrahoinnilla eli käsitteellistämällä muodostetaan teoreettisia käsitteitä ja tehdään johtopäätöksiä aineistosta. Käsitteellistämistä tehdään yhdistämällä luokituksia niin kauan kuin se on aineiston kannalta mahdollista. Näin voidaan edetä yläluokista edelleen pääluokkiin ja yhdistäviin luokkiin. Sisällönanalyysia tehdessä tulee huomioida, että tyypilliselle mallille voidaan löytää myös vaihtoehtoisia malleja tai variaatioita. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 91–121.) Tässä opinnäytetyössä katsottiin muodostuneiden yläluokkien antavan riittävän perustan tuloksille. Yläluokkien sisällöt eivät muodostaneet pääluokiksi sopivia kokonaisuuksia.

6 TULOKSET

Opinnäytetyön analyysin tuloksena muodostui kuusi yläkategoriaa kuvaamaan sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen vaikuttavia seikkoja (Liite 3). Nämä kategoriat olivat kokemus opiskelijan kohtaamisesta, positiivinen kokemus opiskelijasta, negatiivinen kokemus opiskelijasta, kokemus ohjaajan merkityksestä, potilas osana oppimiskokemusta sekä harjoitteluympäristön merkitys.

Potilaiden kokemukset sairaanhoitajaopiskelijoista olivat työssä analysoitujen artikkeleiden perusteella suurelta osin positiivisia. Erityisesti analyysissä nousi esiin kolme sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen vaikuttavaa teemaa. Sairanhoitajaopiskelijan tunnistaminen opiskelijaksi vaikutti olennaisesti potilaan ja opiskelijan väliseen suhteeseen. Suhteeseen vaikutti myös ohjaajan rooli osana potilaan, opiskelijan ja ohjaajan muodostamaa, sekä opiskelijan että potilaan hyvään pyrkivää, yhteistyötä. Potilaat myös ymmärsivät opiskelijoiden tarpeen oppia ja halusivat olla mukana oppimiskokemuksessa.

6.1 Kokemus opiskelijan kohtaamisesta

Sairanhoitajaopiskelijan ja potilaan kohdatessa tarvitsee potilas tiedon opiskelijan roolista. Analyysin tulosten perusteella potilas voi tunnistaa opiskelijan tämän suullisen esittäytymisen, ulkoisten tuntomerkkien tai suorituksen perusteella (Eskilsson, Carlsson, Ekebergh & Hörberg 2015; Moores, Lidster, Boyd, Archer, Kates & Stobbe 2015; Mukumbang & Adejumo 2014).

students should begin interactions by introducing themselves (2)

students taking the initiative to present themselves (1)

Potilaan saama tieto opiskelijan läsnäolosta ja osallistumisesta hänen hoitoonsa, voidaan ajatella kutsuna osallistua potilaan oppimisprosessiin (Eskilsson ym. 2015). Potilaalla tulee olla myös mahdollisuus kieltäytyä opiskelijan läsnäolosta ja hoidosta. Moores ym. tutkimuksessa potilailta tuli ehdotus, jonka mukaan ohjaaja voisi kysyä potilaalta luvan opiskelijan mukana oloon jo ennen opiskelijan läsnäoloa (Moores ym. 2015.)

Sairanhoitajaopiskelijan tunnistaminen opiskelijaksi ulkoisten tuntomerkkien perusteella tapahtui joko nimikyltin tai vaatetuksen perusteella (Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014.)

identification badges also serve as a means by which some of the patients identify the student nurses (3)

Vaatetukseen perustuva tunnistaminen liittyi analyysissä etenkin Etelä-Afrikkaan, jossa sairaanhoitajaopiskelijoille on määritelty tietty käytettävä asu. Myös potilaan tunnistaminen suorituksen perusteella yhdistyi näissä tuloksissa Etelä-Afrikkaan, jossa sairaanhoitajaopiskelijat harjoitteluissaan suorittavat tiettyjä toimintoja määritettyjen sääntöjen mukaisesti. (Mukumbang & Adejumo 2014.)

Tulosten mukaan epäselvissä tilanteissa potilas voi itse olla aloitteentekijä ja selvittää kuka häntä hoitaa ja millaisissa olosuhteissa (Eskilsson ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014).

the patient taking the initiative themselves by asking questions and finding out more about the situation (1)

Potilaana oleminen on ihmisen kannalta haavoittuva tilanne. Pyrkimällä selvittämään tilanteensa potilas haluaa saavuttaa turvallisuuden tunteen ja osallistua omaan hoitoonsa (Eskilsson ym. 2015).

Opiskelijan tunnistaminen opiskelijaksi voi tulosten mukaan myös epäonnistua (Mukumbang & Adejumo 2014). Mukumbang & Adejumo kuvaavat artikkelissaan potilaan kokemusta hänelle epämiellyttävästi suoritetusta toimenpiteestä, jonka kerrottiin olleen opiskelijan tekemä vasta jälkikäteen.

6.2 Positiivinen kokemus opiskelijasta

Analyysin tuloksena tunnistettiin kuusi osa-aluetta, jotka liittyivät potilaiden positiivisiin kokemuksiin opiskelijoista (Liite 3). Nämä olivat opiskelijan halu auttaa, potilaan kuunteleminen, positiivinen asenne opiskelijaa kohtaan, luottamus opiskelijan taitoihin, ajan riittävyys sekä opiskelijan nimeäminen (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014; Suikkala, Leino-Kilpi & Katajisto 2009; Stockhausen 2008; Suikkala, Leino-Kilpi & Katajisto 2008a).

Opiskelijan aito halu auttaa toi tulosten mukaan potilaalle tunteen opiskelijan toimimisesta hänen parhaakseen ja antoi potilaalle luottamusta opiskelijan tarjoamaa hoitoa kohtaan. Opiskelijan ystävällisyyden ja auttavaisen asenteen myötä potilas voi kokea olonsa miellyttäväksi ja tuntea opiskelijan välittävän hänen hoidostaan. (Eskilsson ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014.)

the supportive and helpful attitude of the student nurses, expressed in their willingness to be of service to the patients (3)

When encounters are genuine, patients experience being in good hands, they feel comfortable, safe and not a burden. (1)

Potilaat kokivat myös opiskelijoiden kuuntelevan mitä he sanovat. Potilaiden näkökulmasta opiskelijat ilmaisivat kiinnostuksensa potilaita kohtaan, ottivat heidät vakavasti ja huomioivat potilaan mielipiteet. Opiskelijat saattoivat keskustella potilaiden kanssa myös pitääkseen heille seuraa. (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014; Stockhausen 2008.)

students had asked questions about their lives and activities and appeared to be interested in getting to know them (2)

their opinion was sought and that they felt respected as a person (5)

Patients also describe how they were acknowledged in this contact and how the students listened to them and took them seriously. (1)

Potilaan ja opiskelijan suhdetta vahvistava tekijä oli myös opiskelijoiden läsnäolo. Tulosten perusteella pääsääntöisesti potilaat kokivat, että opiskelijoilla oli riittävästi aikaa heitä varten (Eskilsson ym. 2015; Suikkala ym. 2009; Suikkala ym. 2008a). Potilaiden positiivinen asenne opiskelijoita kohtaan välittyi opiskelijoiden työn ja ominaisuuksien arvostamisena sekä positiivisena yhteistyön ilmapiirinä (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014; Suikkala ym. 2009; Stockhausen 2008).

Analyysin tuloksissa potilaat ilmaisivat sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia opiskelijan hoitotaidoista. Positiivisiin kokemuksiin kuului potilaiden näkemys siitä, että opiskelijat tekivät työnsä hyvin ja heidän hoitotaitonsa olivat riittävät. Potilaiden näkökulmasta opiskelija pystyi hoitosuhteen avulla vaikuttamaan positiivisesti heidän terveyteensä sekä edistämään heidän sitoutumistaan hoitoon (Mukumbang & Adejumo 2014; Suikkala ym. 2009). Potilalle nimetty opiskelija taas vähensi todennäköisyyttä siihen, että potilaan ja opiskelijan välille olisi muodostunut potilaan näkemyksestä mekanistinen (MR) suhde (Suikkala ym. 2009).

6.3 Negatiivinen kokemus opiskelijasta

Potilaan ja sairaanhoitajaopiskelijan välisen onnistuneen suhteen esteenä toimivat potilaiden negatiiviset kokemukset opiskelijoista (Liite 3). Analyysissä potilaiden negatiiviset kokemukset jaettiin kategorioihin epävarmuus opiskelijan taidoista, opiskelijan tunteettomuus, epävarmuus tiedoista, välttäminen sekä yleinen epävarmuuden tunne (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014).

Potilaiden negatiivisista kokemuksista välittyi potilaan opiskelijaa ja hänen toimintaansa kohtaan tuntema epävarmuus. Opiskelijoiden kokemattomuus ja kliinisten taitojen riittämättömyys estivät potilasta luottamasta opiskelijaan ja hänen antamaansa hoitoon (Mukumbang & Adejumo 2014; Moores ym. 2015; Eskilsson ym. 2015).

the care is less stable when the student is not always up to standard (1)

perceived inexperience was also a common concern (2)

they experienced that the student nurses were incompetent or did not perform the required procedure as well as other student nurses or the professional nurses (3)

Osa potilaista koki opiskelijan toimivan rutiininomaisesti ja tunteettomasti. Potilaiden ja opiskelijoiden kohtaamiset eivät olleet aitoja ja opiskelija tuntui potilaalle etäiseltä. Tämä toimi esteenä luottamuksellisen ja onnistuneen hoitosuhteen syntymiselle (Eskilsson ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014).

Patients then experience a lack of warmth and empathy (1)

a distance between the students and themselves, such as a feeling that the student's lack the ability to get close to someone (1)

poor professional attitudes displayed by the student nurses (3)

Ollessaan toisten ihmisten hoidon varassa potilaiden tiedontarve kasvaa. Opinnäytetyön analysoitujen tulosten perusteella voidaan todeta, että mikäli opiskelija ei kykene antamaan potilaalle riittävästi tämän kaipaamia tietoja tai annetut tiedot ovat riittämättömiä, ei potilaan ja opiskelijan välinen suhde muodostu tasa-arvoiseksi ja edistä potilaan hoitoa. Tämän lisäksi tulokset kertoivat potilaiden olevan huolissaan tietojensa yksityisyydestä ja luottamuksellisuudesta. Opiskelijan olisikin kyettävä välittämään potilaalle jo suhteen alussa varmuus siitä, että heidän välinen suhteensa on luottamuksellinen eivätkä potilaat tiedot välity asiaan kuulumattomille ihmisille. (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015.)

Negatiivisiin kokemuksiin yhdistyi tuloksissa myös potilaan kokemus epäselvyydestä opiskelijan roolista, epämiellyttävät kokemukset opiskelijan hoidossa sekä jatkuvuuden ja ajan puutteesta johtuva turhautuminen (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Mukumbang & Adejumo 2014). Potilaan negatiiviset kokemukset ja kykenemättömyys luottaa opiskelijaan voivat tulosten mukaan johtaa opiskelijan tarjoaman hoidon välttämiseen (Eskilsson ym. 2015).

6.4 Kokemus ohjaajan merkityksestä

Tulokset osoittivat ohjaajan roolin näyttäytyvän erittäin tärkeänä myös potilaan näkökulmasta (Liite 3). Potilaat kokivat ohjaajan antavan tukea sekä potilaalle että opiskelijalle (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Stockhausen 2008). Tulokset kertoivat ohjaajan läsnäolon antavan potilaille varmistuksen siitä, että opiskelijoiden tarjoama hoito on turvallista.

While supervisors act as a guarantee for a safe care, patients can commit themselves into the care of students without fear any harm. (1)

Potilaat seurasivat aktiivisesti opiskelijan ja ohjaajan välistä vuorovaikutusta ja näkivät ohjaajan roolin opiskelijan opettajana. Potilaat huomioivat

ohjaajan ja opiskelijan toimivan yhteistyössä, jonka päämääränä oli potilaiden hyvä hoito. Tämä näkyi ohjaajien opiskelijalle antamina tietoina, kysymysten tekemisenä sekä mallin näyttämisenä. (Eskilsson ym. 2015; Stockhausen 2008.)

6.5 Potilas osana oppimiskokemusta

Analyysissa muodostui käsitys potilaasta osana oppimiskokemusta (Liite 3). Osuus jakaantui tuloksissa osioihin potilaan taustatekijät, potilas oppimateriaalina, potilaan tarjoama rohkaisu, oppimisen hyväksyminen ja suhdetyyppi (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Suikkala ym. 2009; Stockhausen 2008; Suikkala ym. 2008a).

Tulosten mukaan potilaan omilla taustatekijöillä on vaikutusta siihen, mikälainen suhde potilaan ja opiskelijan välille muodostuu. Helpottavan (FR), ja täten molempia hyödyttävän, suhteen muodostumisen todennäköisyyttä lisäsivät etenkin potilaan korkeampi koulutus ja hänen omat kokemuksensa sairaan perheenjäsenen hoitamisesta (Suikkala ym. 2008a). Potilaat kuitenkin kokivat heidän ja opiskelijoiden välisen suhdetyypin tyypillisimmin auktoritatiivisena (AR), jolloin potilaat toimivat opiskelijoiden heille antaman hoidon ja tiedon vastaanottajina (Suikkala ym. 2009).

Sairaanhoitajaopiskelijan ja potilaan välisessä suhteessa potilaat ovat osa opiskelijan oppimisprosessia. Analyysin tuloksista välittyi potilaiden suostumus toimia opiskelijan oppimateriaalina. Potilaat kokivat tärkeäksi tiedon omasta osallisuudestaan sekä opiskelijan konkreettisen toiminnan passiivisen oppimisen sijasta. Yhteistyön puuttuessa potilaat näkivät opiskelijoiden käyttävän heitä hyväksi omaan oppimiseensa ilman pyrkimystä selvittää potilaan näkemystä aiheesta. (Eskilsson ym. 2015; Moores ym. 2015; Stockhausen ym. 2008; Suikkala ym. 2008a.)

offering themselves to the experienced practitioner and student as a resource (5)

By patients being able to feel that they are taking part and knowing that they are being cared for by students, they become a part of the students' learning process. (1)

students who were engaged were generally seen as more comforting than students who simply observed (2)

patients offer themselves unconditionally to be part of the student's learning experience (5)

Potilaat hyväksyivät opiskelijan tarpeen oppia. Tulosten mukaan potilaat pyrkivät helpottamaan opiskelijan oppimista ja osoittivat kärsivällisyyttä sitä kohtaan. (Eskilsson ym. 2015; Stockhausen 2009.)

They want to show a degree of acceptance and patience for the students' learning. (1)

patients appear to understand how they can appropriately facilitate students learning (5)

Hyväksymisen lisäksi tulokset osoittivat potilaiden tarjoavan opiskelijoille rohkaisua ja tukea. Potilaat näkivät positiivisen ilmapiirin edesauttavan opiskelijan oppimista. Antamansa tuen avulla potilaat myös lisäsivät omaa osallistumistaan opiskelijan kanssa tekemäänsä yhteistyöhön. (Eskilsson ym. 2015; Suikkala ym. 2009; Stockhausen 2008.)

Patients want to see themselves as part of the essential support for the students. (1)

the patient co-operating with the student and offering praise and encouragement (5)

6.6 Harjoitteluympäristön vaikutus

Analysoiduissa tutkimuksissa potilaat huomioivat myös harjoitteluympäristön merkityksen. Vaikuttavia asioita ovat analyysin mukaan potilashuone sekä työyhteisöön kuuluminen (Stockhausen 2008; Mukumbang & Adejumo 2014; Suikkala ym. 2009). Potilaiden näkökulmasta opiskelijan hyväksyminen osaksi työyhteisöä vaikutti positiivisesti potilaan, opiskelijan ja ohjaajan väliseen yhteistyöhön. Potilaat näkivät opiskelijan roolin jopa tärkeänä työyhteisön sujuvan toiminnan kannalta.

the patients indicated that when a student appeared to be accepted as a member of the nursing team a co-operative teaching and learning nexus between patient, student and experienced practitioner was created. (5)

the patients find their role important, as the student nurses are making a contribution towards the smooth running of the wards (3)

Potilashuoneen koko vaikutti potilaan ja opiskelijan väliseen suhteeseen. Potilaan ja opiskelijan välille syntyi useammin helpottava (FR) suhde potilaan ollessa kahden hengen huoneessa. Tämän lisäksi huoneen koolla vaikutti olevan merkitystä siihen, kuinka usein potilas ja opiskelija kohtasivat. (Suikkala ym. 2009.)

6.7 Potilaan kokemusten hyödynnettävyys sairaanhoitajakoulutuksessa

Opinnäytetyön analyysissa saaduissa tuloksissa korostuu opiskelijan tunnistamisen tärkeys. Asiaa saatetaan pitää itsestänselvyytenä mutta tulosten perusteella tunnistaminen saattaa olla potilaasta lähtöisin, tai jopa epäonnistua. Tämän asian painoarvo tulisi olla huomioon otettuna kouluissa tapahtuvassa teoriakoulutuksessa.

Hoitotyössä tapahtuvaa vuorovaikutusta potilaan kanssa voidaan opetella. Analyysin mukaan potilaiden positiivisiin kokemuksiin kuului opiskelijoiden kyky kuunnella potilasta. Toisaalta potilailla oli kokemuksia opiskelijoiden tunteettomasta ja rutiinimaisesta työskentelystä. Sairaanhoitajakoulutuksen teoriaopinnoissa kiinnitetään jo nykyään huomiota potilaskeskisyyteen ja potilaiden huomioimiseen yksilöinä. Asian tärkeyden vuoksi tähän osa-alueeseen tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota.

Potilaiden kokemukset opiskelijoiden taidoista, sekä hoidollisista että kliinisistä, olivat sekä positiivisia että negatiivisia. Sairaanhoitajakoulutuksen käytännön taidoista nykyään suurin osa opitaan juuri harjoitteluissa. Potilaiden negatiivisten kokemusten valossa opiskelijat hyötyisivät suuremman määrän koulussa tapahtuvista laboraatio- ja simulaatioharjoituksista, jotka vahvistaisivat heidän taitojaan jo harjoitteluja edeltävästi.

7 POHDINTA

Potilaan ja sairaanhoitajaopiskelijan suhteen perustan muodostaa opiskelijan tunnistaminen opiskelijaksi. Tunnistamisen epäonnistuminen aiheuttaa potilaassa epävarmuuden ja turhautumisen tunteita, eikä potilas pysty enää luottamaan saamaansa hoitoon. Potilaalle olisi myös annettava mahdollisuus kieltäytyä opiskelijan tarjoamasta hoidosta.

Tulosten perusteella opiskelijan tunnistaminen ei ole itsestänselvyys, vaikka niin voisi helposti kuvitella. HAMK:ssa sairaanhoitajaopiskelijat hankkivat ennen ensimmäistä harjoitteluaan rintaneulan, joka kertoo opiskelijan nimen sekä opiskelijastatuksen. Rintaneulaa tulee käyttää kaikissa harjoitteluissa. Opinnäytetyön analyysin perusteella potilaat kykenevät tunnistamaan henkilön roolin myös nimineulasta. Kuitenkin varmin tapa kertoa opiskelijan roolista potilaalle, on suullinen esittäytyminen. Tämän asian korostaminen koulussa tapahtuvissa opinnoissa olisi yksinkertainen tapa luoda vahva pohja potilaan ja opiskelijan suhteelle harjoittelussa. HAMK:n ”Ohjeet harjoitteluun”-dokumentissa ei kyseistä asiaa käsitellä lainkaan. Harjoitteluohjeistus pitää kuitenkin sisällään kohdan, jossa opastetaan teittilemään potilaita. (HAMK Ohjeet harjoitteluun.) Teittilelyn tarpeellisuus nykypäivänä on usein tilanteesta riippuvaista ja teittilely voi kuulostaa jopa oudolta. Esittäytymisen tarpeellisuus taas kuuluu jokaiseen kohtaamiseen. Tunnistamisen tärkeyden lisäksi koulun opetuksessa olisi

helppo vahvistaa opiskelijan tietoutta siitä, että hänen tulee ymmärtää kysyä potilaalta lupa ennen tekemiään toimenpiteitä.

Hoitamisen syvimpään olemukseen kuuluu halu auttaa toista ihmistä. Auttamisenhalu välittyi myös potilaiden positiivisista kohtaamisista sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Erityisen tärkeää tämän onnistumiseksi on opiskelijan ymmärrys siitä, kuinka kuunnella ja huomioida potilaan tarpeet. Tässä suhteessa opittavaa on etenkin siinä, että opiskelija kykenee näkemään oman oppimisensa ulkopuolelle. Potilaiden näkökulmasta heidän suhteensa opiskelijaan on todennäköisimmin auktoritatiivinen, jolloin opiskelija hoitaa potilasta olettaen tietävänsä mikä on tämän parhaaksi. Opiskelijalla olisikin omista epävarmuuksistaan huolimatta oltava rohkeutta luottaa potilaaseen, ja antaa tälle mahdollisuus osallistua omaan hoitoonsa.

Potilaiden kokemat epävarmuuden tunteet opiskelijan tarjoamaa hoitoa kohtaan ovat ymmärrettäviä. Suuremmat mahdollisuudet harjoitella kliinisiä taitoja kouluissa jo ennen harjoitteluja, voisi lisätä opiskelijoiden itsevarmuutta toimia potilaiden kanssa. Uskon opiskelijoiden toivovankin suurempaa määrää laboraatio- ja simulaatio-opetusta. Tämän lisäksi potilaiden luottamusta opiskelijan tarjoamaan hoitoon lisää ohjaajan läsnäolo. Potilaan hoidon kannalta olisikin parasta opiskelijan, ohjaajan ja potilaan muodostama positiivinen yhteistyön ja vuorovaikutuksen ilmapiiri. Tällöin myös opiskelijan oppimiskokemuksen onnistuminen on todennäköisempää.

Ajan riittävyys potilasta kohtaan ei välttämättä ole opiskelijasta riippuvaista. Harjoittelupaikan työtahti voi olla tiivis ja tämä voi välittyä myös potilaan ja opiskelijan kohtaamisiin. Opiskelijan tuleekin ymmärtää oikeutensa olla opiskelija ja keskittyä hoitamaan potilasta parhaan kykynsä mukaisesti.

Analysoiduissa artikkeleissa potilaat olivat hoidettavina erilaisissa terveydenhuollon toimintaympäristöissä ja opiskelijat olivat eri vaiheissa opintojaan. Tuloksia tarkastellessa tuleekin huomioida, ettei potilaan ja opiskelijan välinen suhde ole välttämättä samanlainen eri ympäristöissä. Myös potilaiden erilaiset terveydentilat ja sairaudet voivat vaikuttaa suhteeseen. Kuitenkin sairaanhoitajaopiskelijoiden kannalta tuloksista välittyvä ymmärrys opiskelijoiden oppimista kohtaan on helpottava tieto.

7.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Opinnäytetyön tuloksien luotettavuuteen vaikuttivat useat seikat. Aineiston hakua varten valitut hakusanat eivät välttämättä olleet optimaaliset. Näin ollen opinnäytetyön aineistosta on voinut jäädä pois siihen sopivia artikkeleita. Tietokantahakuja tehtäessä kokeiltiin testiluontoisesti myös opinnäytetyöhön päätyttämiä hakusanayhdistelmiä. Nämä haut eivät

tuoneet hakutuloksiin uusia työhön sopivia artikkeleita, joten voidaan kuitenkin olettaa, ettei työstä tästä syystä puuttuvien artikkeleiden määrä ole suuri.

Tuloksia rajoittaa myös päätetyt sisäänottokriteerit. Työn aineistoksi hyväksyttiin ainoastaan tieteellisissä vertaisarvioituissa lehdissä julkaistuja kokotekstiartikkeleita. Aineistoa olisi voinut löytyä myös näiden julkaisujen ulkopuolelta. Rajaamalla julkaisutyyppiä pyrittiin kuitenkin parantamaan opinnäytetyöhön mukaan otetun aineiston laatua. Aineiston ulkopuolelle jäivät myös muut kuin suomen- tai englanninkieliset artikkelit, jotka olisivat voineet tuoda työhön uusia näkökulmia.

Aineistohakujen perusteella kirjallisuuskatsaukseen valikoitui ainoastaan kuusi artikkelia. Analyysiin valitun aineiston määrä oli täten vähäinen, ja tämä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Aineiston pienestä määrästä johdettujen sisällönanalyysejä tehdessä osa alakategorioista muodostui yhden artikkelin perusteella. Tällöin kyseiset tulokset ovat käytännössä artikkelin tuloksia eivätkä opinnäytetyön analyysin perusteella tehtyjä päätelmiä.

Työhön valittujen artikkeleiden vähäisestä määrästä huolimatta ne edustivat eri puolilla maapalloa tehtävää aihepiiriin liittyvää tutkimusta. Artikkeleista kaksi oli suomalaisia ja näillä artikkeleilla oli samat tekijät. Huomioiden analyysiin valittujen artikkeleiden vähäisen määrän, on tällä voinut olla merkitystä analyysin tuloksissa. Suomalaiset artikkelit olivat myös muista artikkeleista poiketen kvantitatiivisia tutkimuksia. Tämä aiheutti sisällönanalyysejä tehtäessä vaikeuksia löytää vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, ja täten epävarmuutta opinnäytetyön tuloksiin.

Opinnäytetyön luotettavuutta pyrittiin parantamaan kuvaamalla työssä tehty tiedonhaku ja valittujen artikkeleiden analyysi mahdollisimman avoimesti ja tarkasti. Työssä otettiin huomioon analysoitavien artikkeleiden luotettavuuden merkitys. Työhön mukaan valituista artikkeleista yksi oli julkaistu Etelä-Afrikkalaisessa Curationis-julkaisussa. Artikkelin tutkimus käsittelee opinnäytetyön aihepiiriä mutta artikkelin luotettavuutta vähentää muun muassa siitä puuttuva tuloksiin liittyvä syvempi pohdinta sekä jatko-tutkimusehdotusten puuttuminen. Tietokantahakujen tuloksena saatujen aihepiirin artikkeleiden määrä oli kuitenkin niin vähäinen, että artikkeli hyväksyttiin mukaan opinnäytetyöhön.

Opinnäytetyössä tutkittuun opiskelijan ja potilaan väliseen suhteeseen voi vaikuttaa myös opiskelijan opintojen vaihe, erilaiset oppimisympäristöt sekä potilaan terveysongelmat. Opinnäytetyössä analysoiduissa artikkeleissa nämä kaikki asiat vaihtelivat. Yksi artikkeleista kuvasi kehityshäiriöstä kärsivien potilaiden suhtautumista opiskelijoihin ja myös tällä voi olla vaikutusta tuloksiin.

Yllä olevat työn luotettavuuteen liittyvät näkökohdat huomioiden opinnäytetyön tulokset eivät ole luotettavuuden kannalta optimaalisia. Tuloksista

ei voida vetää yleistettäviä johtopäätöksiä mutta ne antavat viitteitä asioista, mitä potilaat kokevat merkityksellisinä suhteessaan sairaanhoitaja-opiskelijaan. Tutkimusaihe on tärkeä ja myös jatkossa ajankohtainen. Uusien tuloksien saamiseksi tarvitaan kuitenkin aiheeseen liittyvää alkupe-
räistutkimusta. Sairaanhoitajaopinnoissa potilaan näkökulma tulisi huomioida selkeästi, jotta käytännön harjoitteluissa toteutuisi sekä opiskelijan että potilaan paras.

LÄHTEET

Eskilsson, C., Carlsson, G., Ekebergh, M. & Hörberg, U. (2015). The experiences of patients receiving care from nursing students at a Dedicated Education Unit: A phenomenological study. *Nurse Education in Practice* 15: 353–358. Haettu 2.4.2017 Cinahl-tietokannasta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU. Haettu 2.3.2017 osoitteesta

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:FI:PDF>

Haho, A. (2006). *Hoitamisen olemus – Hoitotyön historiasta, teoriasta ja tulkinnasta hoitamista kuvaviin teoreettisiin väittämiin*. Väitöskirja. Acta Universitatis Ouluensis D898. Haettu 15.3.2017 osoitteesta

<http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514282590.pdf>

HAMK Ohjeet harjoitteluun. (n.d.) Harjoittelun ohjaus, Moodle. Hämeen ammattikorkeakoulu. Haettu 1.5.2017. HAMK Moodle.

HAMK Sairaanhoidajakoulutus, opetussuunnitelma. (2015). Haettu 2.3.2017 osoitteesta

<http://www.hamk.fi/hakijalle/Documents/SHHTA15A.pdf>

Heinonen, N. (2003). *Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille*. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:22. Haettu 17.3.2017 osoitteesta

https://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/tutustu_savoniaan/oha/STM_2003%20suositus%20harjoittelu%20terveysalalla.pdf

Joanna Briggs Institute (2011). *Sairaanhoidajien ja syöpää sairastavien aikuispotilaiden tehokas viestintä sairaalassa*. Best Practice 15 (1). Käännös Suomen JBI yhteistyökeskus: Jylhä, V. & Holopainen, A. Haettu 22.3.2017 osoitteesta

http://www.hotus.fi/system/files/BPIS_ennakko_2011-1_0.pdf

Kvåle, K. & Bondevik, M. (2008). What is important for patient centred care? A qualitative study about the perceptions of patients with cancer. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 22 (4): 582—589. Haettu 23.3.2017 Cinahl-tietokannasta.

Lakanmaa, R.-L. (2010). Oppimistulokset ja niistä oppiminen. Teoksessa L. Elomaa, R.-L. Lakanmaa, H. Paltta, M. Saarikoski & V. Sulosaari *Taitava harjoittelun ohjaaja*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print, 52—62.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. Haettu 21.3.2017 osoitteesta

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. (2012). *Etiikka hoitotyössä*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Mikkola, L. (2006). *Tuen merkitykset potilaan ja hoitajan vuorovaikutuksessa*. Väitöskirja. Jyväskylä Studies in Humanities 66. Haettu 14.3.2017 osoitteesta

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13414/9513927288.pdf?sequence=1>

Moore, G., Lidster, N., Boyd, K., Archer, T., Kates, N. & Stobbe, K. (2015). Presence with purpose: attitudes of people with developmental disability towards health care students. *Medical Education* 49 (7): 731–739. Haettu 2.4.2017 Cinahl-tietokannasta.

Mukumbang, F.C. & Adejumo, O. (2014). Patients' experiences of being nursed by student nurses at a teaching hospital. *Curationis* 37 (1): 1–10. Haettu 3.4.2017 Pubmed-tietokannasta.

Mäkisalo-Ropponen, M. (2012). *Vuorovaikutustaidot sosiaali- ja terveysalalla*. Helsinki: SanomaPro Oy.

Opetusministeriö (2006). Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Haettu 2.3.2017 osoitteesta

<http://docplayer.fi/413375-Ammattikorkeakoulusta-terveydenhuoltoon.html>

Pudas-Tähkä, S.-M. & Axelin, A. (2007). Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen aiheen rajaus, hakutermit ja abstraktien arviointi. Teoksessa K. Johansson, A. Axelin, M. Stolt & R.-L. Ääri (toim.) *Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen*. Turku: Digipaino-Turun yliopisto, 46–57.

Pölkki, T., Kanste, O., Elo, S., Kääriäinen, M. & Kyngäs, H. (2012). Järjestelmällinen kirjallisuuskatsausten metodologinen laatu: katsaus kansainvälisiin ja kansallisiin hoitotieteen julkaisuihin vuodelta 2009–2010. *Hoitotiede* 24 (4), 335–348.

Rudolfsson, G. & Berggren, I. (2012). Nursing students' perspectives on the patient and the impact of the nursing culture: a meta-synthesis. *Journal of Nursing Management* 20: 771–781. Haettu 24.3.2017 Cinahl-tietokannasta.

Saarikoski, M. (2010). Innostava oppimisympäristö opettaa. Teoksessa L. Elomaa, R.-L. Lakanmaa, H. Paltta, M. Saarikoski & V. Sulosaari *Taitava*

harjoittelun ohjaaja. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print, 12—24.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2012). *Koulutuksella osaamista asiakaskeiksiin ja moniammatillisiin palveluihin – Ehdotukset hoitotyön toimintaohjelman pohjalta*. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:7. Haettu 9.3.2017 osoitteesta <https://julkari.fi/bitstream/handle/10024/111940/URN%3aNBN%3afe201504224497.pdf?sequence=1>

Stockhausen, L. (2009). The patient as experience broker in clinical learning. *Nurse Education in Practice* 9 (3): 184—189. Haettu 2.4.2017 Cinahl-tietokannasta.

Sulosaari, V. (2010). Ohjaaja ammatillisen kasvun tukena. Teoksessa L. Elomaa, R.-L. Lakanmaa, H. Paltta, M. Saarikoski & V. Sulosaari *Taitava harjoittelun ohjaaja*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print, 25—37.

Suikkala, A. & Leino-Kilpi, H. (2005). Nursing student-patient relationship: experiences of students and patients. *Nurse Education Today* 25(5):344-354. Haettu 24.3.2017 Cinahl-tietokannasta.

Suikkala, A., Leino-Kilpi, H. & Katajisto, J. (2008a). Nursing student-patient relationships: a descriptive study of students' and patients' views. *International Journal of Nursing Education Scholarship* 5 (1): 1—11. Haettu 2.4.2017 osoitteesta https://www.researchgate.net/profile/Arja_Suikkala/publication/5468959_Nursing_Student-Patient_Relationships_A_Descriptive_Study_of_Students'_and_Patients'_Views/links/577e9b2308ae9485a43686b1.pdf

Suikkala, A., Leino-Kilpi, H. & Katajisto, J. (2008b). Factors related to the nursing student-patient relationship: The students' perspective. *Nurse Education Today* 28(5): 539—549. Haettu 2.4.2017 Cinahl-tietokannasta.

Suikkala, A., Leino-Kilpi, H. & Katajisto, J. (2009). Factors related to the nursing student-patient relationship: the patients' perspective. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 23 (4): 625—634. Haettu 2.4.2017 Cinahl-tietokannasta.

The American Geriatrics Society Expert Panel on Person-Centered Care. (2016). Person-Centered Care: A Definition and Essential Elements. *Journal of the American Geriatrics Society* 64 (1): 15—18. Haettu 23.3.2017 Cinahl-tietokannasta.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi

Tähtinen, H. (2007). Systemaattinen tiedonhaku hoitotieteen näkökulmasta. Teoksessa K. Johansson, A. Axelin, M. Stolt & R.-L. Ääri (toim.) *Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen*. Turku: Digipaino-Turun yliopisto, 10–45.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Haettu 1.3.2017 osoitteesta

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141129>

OPINNÄYTETYÖN TIETOKANTAHAUT

Tietokanta	Hakusanat	Rajaus	Viitteet (n)	Hylätyt (n)	Otetut (n)
Medic	"hoitotyön opiskelijat" AND "hoitaja-potilassuhteet"	Ei	13		
		Julkaistu 2007-2017	8	8 (otsikko n=7, julkaisutyyppi n=1)	0
	"kliininen harjoittelu" or toimipaikkakoulutus or "hoitotyön harjoittelu" or "terveydenhuollon työharjoittelu" AND "hoitaja-potilassuhteet"	Ei	3		
		Julkaistu 2007-2017	3	3 (julkaisutyyppi n=3)	0
Cinahl	MM"Students, Nursing+" AND MM"Student- Patient Relations"	Ei	258		
		Julkaistu 2007-2017	153	148 (otsikko n=146, kieli n=1, koko teksti n=2)	4
	MM"students, nursing+" AND MM"nurse-patient relations"	Ei	162		
		Julkaistu 2007-2017	68	68 (otsikko n=66, abstrakti n=1, koko teksti n=1)	0
	MM"students, nursing+" AND MM"patient atti- tudes"	Ei	29		
Julkaistu 2007-2017		15	14 (otsikko n=9, dupli- kaatti n=4, julkaisutyyppi n=1)	1	
Pubmed	"Students, Nurs- ing"[Mesh] AND ("stu- dent-patient relation- ships" OR "student-pa- tient relationship")	Ei	11		
		Julkaistu 2007-2017	4	4 (otsikko n=2, dupli- kaatti n=2)	0
	"Students, Nurs- ing"[Mesh] AND "Nurse- Patient Relations"[Mesh]	Ei	1070		
		Julkaistu 2007-2017	452	451 (otsikko n=446, dupli- kaatti n=2, abstrakti n=3)	1
	"Students, Nurs- ing"[Mesh] AND "patient attitudes"	Ei	1		
Julkaistu 2007-2017		1	1 (duplikaatti n=1)	0	

OPINNÄYTETYÖHÖN VALITUT ARTIKKELIT

Tekijät	Artikkeli	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkittavat	Keskeiset tulokset
Vuosi, maa			Aineistonkeruu	
Tunniste			Analyysi	
Eskilsson, C., Carlsson, G., Ekebergh, M. & Hörberg, U. 2015, Ruotsi (1)	The experiences of patients receiving care from nursing students at a Dedicated Education Unit: A phenomenological study	Kuvata kuinka sairaanhoitajaopiskelijoiden hoitamat potilaat kokevat saamansa hoidon sairaalan ortopedian osaston erityisessä koulutukseen tarkoitetussa yksikössä (DEU)	11 potilasta Haastattelu Reflective Lifeworld Research (RLR)	Potilas on osana opiskelijan oppimisprosessia. Tähän liittyy kolme osa-alueita, joita ovat molemminpuolinen kutsu osallistua, aitojen kohtaamisten tärkeys ja olennainen tuki. Ohjaajan tärkeä rooli potilaan turvallisuuden tunteelle.
Moores, G., Lidster, N., Boyd, K., Archer, T., Kates, N. & Stobbe, K. 2015, Kanada (2)	Presence with purpose: attitudes of people with developmental disability towards health care students	Tunnistaa kehityshäiriöisten potilaiden asenteita ja kokemuksia hoidollisissa tilanteissa mukana olleista lääkäritai sairaanhoitajaopiskelijoista	22 kehitysvammaista potilasta Ryhmähaastattelut sekä tutkimukseen mukaantulon yhteydessä annetut mahdolliset kirjalliset vastaukset Temaattinen sisällönanalyysi	Kehityshäiriöisten potilaiden terveydenhuollolliset tarpeet ovat keskiarvoa suuremmat. Heidän näkemyksensä opiskelijoita kohtaan vaihtelivat runsaasti. Olennaista on selkeä tieto opiskelijasta, luottamuksesta sekä ohjaajasta saatava turva.
Mukumbang, F.C. & Adejumo, O. 2014, Etelä-Afrikka (3)	Patients' experiences of being nursed by student nurses at a teaching hospital	Kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden hoitamien potilaiden kokemuksia, tunnistaa kokemuksista samankaltaisuuksia sekä analysoida sairaanhoitajien koulutuksessa huomioitavia asioita	10 potilasta opetus-sairaalan eri osastoilta Syvähaastattelu Temaattinen sisällönanalyysi	Sisällönanalyysi paljasti kolme teemaa, joita olivat tapa tunnistaa sairaanhoitajaopiskelija, potilaiden positiivinen näkemys opiskelijoista sekä potilaiden negatiivinen näkemys opiskelijoista. Tuloksista on hyötyä pohdittaessa koulutuksessa parannettavia ja vahvistettavia aiheita.
Suikkala, A., Leino-Kilpi, H. & Katajisto, J. 2009, Suomi (4)	Factors related to the nursing student-patient relationship: the patients' perspective	Kuvata potilaiden havaintoja tekijöistä, mitkä liittyvät aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuihin kolmeen erityyppiseen opiskelija-potilassuhteeseen (MR, AR ja FR) sekä tunnistaa näitä suhdetyyppejä ennustavia tekijöitä	166 sisätautipotilasta eri sairaaloista Tutkimusta varten suunniteltu kyselylomake Tilastollinen analyysi	Opiskelijan ja potilaan välisen suhteen tyyppiin vaikuttavat sekä potilaan omat taustatekijät että suhteeseen liittyvät ympäröivät tekijät sekä suhteen seuraukset. Tutkimuksessa paljastui kuusi helpottavaa suhdetta (FR) ennustavaa tekijää.

<p>Stockhousen, L. J.</p> <p>2008, Australia</p> <p>(5)</p>	<p>The patient as experience broker in clinical learning</p>	<p>Kuvata potilaiden huomioita kuinka kokenut hoitaja ja opiskelija toimivat opetustilanteissa, ja kuinka potilas on osallisena opiskelijan hoitotyön oppimisessa</p>	<p>14 erikoissairaanhoidon potilasta</p> <p>Teemahaastattelu</p> <p>Laadullinen sisällysanalyysi</p>	<p>Potilaan rooli on ainutlaatuisen heidän säädellössään ja tarkkaillessaan opiskelijan ja ohjaajan välistä hoitamisen oppimista ja opetusta. Samalla potilas on osallisena hoitamisen opetuksessa toimien kokemuksen välittäjinä.</p>
<p>Suikkala, A., Leino-Kilpi H. & Katajisto J.</p> <p>2008a, Suomi</p> <p>(6)</p>	<p>Nursing student-patient relationships: a descriptive study of students' and patients' views</p>	<p>Kuvata ja verrata sairaanhoitajaopiskelijoiden ja potilaiden näkemyksiä opiskelijan ja potilaan välisestä suhteesta ja sen tyypistä</p>	<p>290 opiskelijaa ja 242 potilasta</p> <p>Tutkimusta varten suunniteltu kyselylomake</p> <p>Tilastollinen analyysi</p>	<p>Opiskelijat näkivät opiskelijapotilassuhteen auktoritatiivisena tai helpottavana kun taas potilaat näkivät suhteen mekanistisena. Opiskelijoiden ja potilaiden näkemykset heidän välisestään suhteesta erosivat toisistaan huomattavasti.</p>

SISÄLLÖNANALYYSI

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
some patients attested to recognising student nurses through self-introduction (3)	Opiskelijan esittäytyminen	Suullinen esittäytyminen	Kokemus opiskelijan kohtaamisesta
students should begin interactions by introducing themselves (2)	Esittäytyminen		
students taking the initiative to present themselves (1)	Opiskelijan esittäytyminen		
identification badges also serve as a means by which some of the patients identify the student nurses (3)	Tunnistaminen nimikyltistä	Ulkoiset tuntomerkit	
“I could tell she was a nursing student because she was searing scrubs with a [institution] patch.” (2)	Tunnistaminen vaateuksesta		
some of the patients in the teaching hospital recognise the nursing students by way of their dressing (3)	Tunnistaminen pukeutumisesta		
“don’t have so much experience like the professional nurse” (3)	Tunnistaminen suorituksen perusteella	Suorituksesta tunnistaminen	
others identify them by the types of services that they offer to the patients (3)	Tunnistaminen suoritettujen toimenpiteiden perusteella		
the patient taking the initiative themselves by asking questions and finding out more about the situation (1)	Potilaan tiedustelu tilanteesta	Potilaan aloitteellisuus	
should the student nurse of the care provider fail to introduce themselves, he would ask them for a self-introduction (3)	Pyydetty esittäytyminen		
three patients failed to identify student nurses who provided nursing care to them (3)	Tunnistamisen epäonnistuminen	Tunnistamisen epäonnistuminen	
When encounters are genuine, patients experience being in good hands, they feel comfortable, safe and not a burden. (1)	Kohtaamisen aitous	Opiskelijan halu auttaa	Positiivinen kokemus opiskelijasta
	Miellyttävyyden tunne		
	Turvallisuuden tunne		
the supportive and helpful attitude of the student nurses, expressed in their willingness to be of service to the patients (3)	Halu auttaa potilasta		
Genuine encounters are experienced as caring and sensitive. (1)	Kohtaamisen hoiva ja herkkyyys		
“They’re [student nurses] very friendly.” (3)	Ystävällisyys		
Students and patients emphasized that students did their best to give care and help patients meet their physical needs, listen to patients, and encourage patients. (6)	Pyrkimys hyvään hoitamiseen		

Patients also describe how they were acknowledged in this contact and how the students listened to them and took them seriously. (1)	Yhteyden tunnistaminen	Potilaan kuunteleminen			
	Potilaan kuuntelu				
	Vakavasti ottaminen				
their opinion was sought and that they felt respected as a person (5)	Potilaan mieleen huomiointi				
	Potilaan kunnioitus				
students had asked questions about their lives and activities and appeared to be interested in getting to know them (2)	Kiinnostus potilasta kohtaan				
"When they're not busy, they will come and talk to you." (3)	Keskustelu				
	Seuranpito				
positive attitude towards the presence of students during clinical interviews and examinations (2)	Positiivinen asenne opiskelijoita kohtaan			Positiivinen asenne opiskelijaa kohtaan	Positiivinen kokemus opiskelijasta (jatkuu edelliseltä sivulta)
Patients have a positive attitude towards students and invite them into their personal sphere in order to commit themselves into their care. (1)	Positiivinen asenne opiskelijoita kohtaan				
	Henkilökohtaisen tilan jakaminen				
	Hoitoon sitoutuminen				
Their perceptions of student's personal and professional attributes and the atmosphere during collaboration were very positive. (4)	Henkilökohtaiset ominaisuudet				
	Ammatilliset ominaisuudet				
	Positiivinen yhteistyön ilmapiiri				
"I do appreciate the work of students." (3)	Opiskelijan työn arvostaminen				
sharing aspects of themselves such as their medical and personal histories (5)	Henkilökohtaisten tietojen jakaminen				
even though both students and patients strongly agreed that their relationship focused on the common good of both student and patient, although this positive view was held more often by students than patients (6)	Pyrkimys yhteiseen hyvään				
patients feel comfortable with the students when they provide nursing care to them (3)	Potilas kokee olonsa miellyttäväksi opiskelijan hoidossa	Luottamus opiskelijan taitoihin			
they also acknowledge that the students are doing a good job (3)	Potilas kokee opiskelijan tekevän työnsä hyvin				
they feel positive about the nursing skills and competence of the student nurses (3)	Hoitotaitojen osaaminen				
Patients recognized the nursing student-patient relationship as having a positive impact on their improved health and commitment to self-care (4)	Terveystilan paraneminen				
	Sitoutuminen omahoitoon				

Patients express how students add an extra dimension to healthcare when they stay with them and go above and beyond what is expected. (1)	Läsnäolo	Ajan riittävyys	Positiivinen kokemus opiskelijasta (jatkuu edelliseltä sivulta)
	Odotusten ylittäminen		
Most patients reported that the student had had enough time for them. (4)	Ajan riittävyys		
84% reported that the student had had enough time for them (6)	Ajan riittävyys		
In AR and FR patients had a named nursing student significantly more often than in a MR. (4)	Nimetty opiskelija	Opiskelijan nimeäminen	
they experienced that the student nurses were incompetent or did not perform the required procedure as well as other student nurses or the professional nurses (3)	Epäpätevyys hoitotaidoissa	Epävarmuus opiskelijan taidoista	
the care is less stable when the student is not always up to standard (1)	Opiskelijan riittämättömät taidot		
perceived inexperience was also a common concern (2)	Huoli opiskelijan kokemattomuudesta		
some of them developed mistrust in the nursing care offered by student nurses (3)	Epäluottamus taitoihin		
unprofessional behaviour (3)	Epäammattimainen käytös	Opiskelijan tunteettomuus	
a distance between the students and themselves, such as a feeling that the student's lack the ability to get close to someone (1)	Etäisyyden tunne		
	Kokemus opiskelijan kykenemättömyydestä läheisyyteen		
Patients then experience a lack of warmth and empathy (1)	Lämmöntunteen puute		
	Empatian puute		
poor professional attitudes displayed by the student nurses (3)	Epäasiallinen asenne		
In less genuine encounters they experience as though they are being treated as objects in fixed routines. (1)	Rutiinimainen työskentely		
the information provided is misleading, insufficient or inaccurate (1)	Harhaanjohtava tietojen antaminen	Epävarmuus tiedoista	
	Riittämätön tietojen antaminen		
	Epätarkkuus potilaalle annetussa tiedossa		
when their state of health changes, the patients' sense of vulnerability increases, they lose control and the need to know more becomes urgent (1)	Potilaan haavoittuvuus		
concerns over privacy and confidentiality of information (2)	Huoli yksityisyydestä		
	Huoli tietojen luottamuksellisuudesta		
such as avoiding help from a student they do not trust (1)	Opiskelijan välttäminen	Välttäminen	
			Negatiivinen kokemus opiskelijasta

patients do encounter unpleasant experiences with student nurses (3)	Epämiellyttävä kokemus	Yleinen epävarmuuden tunne	Negatiivinen kokemus opiskelijasta (Jatkuu edelliseltä sivulta)		
limited understanding of the responsibilities of students present in clinical settings (2)	Epäselvyys opiskelijan roolista				
In this less stable care, patients feel uncertain and doubtful. (1)	Epävarmuuden tunne				
	Epäilyksen tunne				
Where there is a lack of continuity and not sufficient time for encounters, patients can have a sense of frustration (1)	Jatkuvuuden puute				
	Ajan riittämättömyys				
	Turhautumisen tunne				
the importance of predictability (2)	Ennalta-arvattavuus				
the presence of a supervisor (nurse or doctor) lent credibility to the purpose of the student's presence and enhanced the patient's overall sense of comfort (2)	Ohjaajan läsnäolon tuoma helpotus	Ohjaajan tuki potilaalle			
While supervisors act as a guarantee for a safe care, patients can commit themselves into the care of students without fear any harm. (1)	Ohjaajan varmistuksen tuoma luottamus turvalliseen hoitoon				
The patients spoke of the experienced practitioner and student being friendly towards one another and cooperating together as they were cared for. (5)	Ohjaajan ja opiskelijan välinen ystävällisyys	Ohjaajan tuki opiskelijalle	Kokemus ohjaajan merkityksestä		
	Ohjaajan ja opiskelijan välinen yhteistyö				
"The supervisor was always there and showed the student what to do the first time around, and there was good interaction between them" (1)	Opiskelijan ja ohjaajan välinen vuorovaikutus				
the patients spoke of how the experienced practitioner and student cooperated, shared nursing activities and talked generally about social, as well as, professional issues (5)	Ohjaajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus				
This included the experienced practitioner; demonstrating, offering information and suggestions regarding their care, asking students questions about the patient's care and observing them caring out nursing activities. (5)	Ohjaajan rooli opiskelijan opettajana				
Patients in FRs were more likely than those in MR or AR to have a university level education and experience of caring for ill family member. (4)	Koulutus			Potilaan taustatekijät	Potilas osana oppimiskokemusta
	Kokemus sairaan perheenjäsenen hoitamisesta				
Patients with three or more previous hospitalizations and admitted to hospital because of a medical problem were also more likely to be in a FR rather than a MR. (4)	Aiemmat sairaalahoitojakso				
	Syy sairaalassa oloon				

patients viewed themselves more as recipients of care and advice, or as being used to help the student learn (6)	Potilas hoidon vastaanottajana Oppimateriaalina käyttäminen	Potilas oppimateriaalina	Potilas osana oppimiskokemusta (jatkuu edelliseltä sivulta)
offering themselves to the experienced practitioner and student as a resource (5)	Potilas oppimisen materiaalina		
By patients being able to feel that they are taking part and knowing that they are being cared for by students, they become a part of the students' learning process. (1)	Kokemus osallisuudesta		
	Tieto opiskelijasta		
patients offer themselves unconditionally to be part of the student's learning experience (5)	Tarjoutuminen osaksi oppimiskokemusta		
students who were engaged were generally seen as more comforting than students who simply observed (2)	Opiskelijan osallistuminen tekemiseen helpottavampaa		
patients were more than willing to have students care for them and talk of their encounters (5)	Suostuminen opiskelijan hoidettavaksi	Potilaan tarjoama rohkaisu	
Patients want to see themselves as part of the essential support for the students. (1)	Opiskelijan tukeminen		
the patient co-operating with the student and offering praise and encouragement (5)	Potilaan tarjoama tuki		
	Potilaan tarjoama rohkaisu		
Patients believe that the positive atmosphere between them can contribute to the students' learning process and encourage them into their profession. (1)	Oppimisprosessiin vaikuttaminen		
	Rohkaisu		
as well as student's increased confidence and self-esteem (4)	Opiskelijan itseluottamus		
	Opiskelijan itsetunto		
patients appear to understand how they can appropriately facilitate students learning (5)	Opiskelijan oppimisen helpottaminen	Oppimisen hyväksyminen	
They want to show a degree of acceptance and patience for the students' learning. (1)	Opiskelijan oppimisen hyväksyminen		
	Kärsivällisyys opiskelijan oppimista kohtaan		
co-operating by patients to assist student's learning (5)	Yhteistyö opiskelijan kanssa	Suhdetyyppi	
Patients saw the relationship most frequently as authoritative, second most often as mechanistic and least frequently as facilitative. (6)	Suhteen tyyppi		

the patients indicated that when a student appeared to be accepted as a member of the nursing team a co-operative teaching and learning nexus between patient, student and experienced practitioner was created. (5)	Opiskelijan hyväksyminen osaksi työyhteisöä luo onnistuneen opetus- ja oppimisyhteistyön	Työyhteisöön kuuluminen	Harjoiteltu ympäristön vaikutus
the patients find their role important, as the student nurses are making a contribution towards the smooth running of the wards (3)	Apu työyhteisössä		
there was some indication that patients in a two-patient room may find they have more frequent opportunities for contacts with students than in a single room as well as slightly more privacy for student-patient interaction than in larger rooms (4)	Potilashuoneen koko	Potilashuone	
	Yksityisyys		
the relationship was more often facilitative among patients in two-patient rooms than among patients in rooms of other sizes (4)	Potilashuoneen koon vaikutus opiskelija-potilassuhteeseen		